

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ครูผู้สอน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 976 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 276 คน โดยคำนวณหากลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) จากนั้นจึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง 74 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอน 276 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 ข้อ ใน 8 ด้าน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามผลการประเมินคุณภาพภายนอก มาตรฐานด้านผู้เรียน ซึ่งประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) จำนวน 15 ข้อ ผู้วิจัยหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาความเที่ยงตรงผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม และนำเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขขั้นสุดท้าย ก่อนนำไปทดลองใช้กับครูผู้สอนของสถานศึกษารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลการทดลอง ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 ข้อ ใน 8 ด้าน ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .46 - .85 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 การเก็บรวบรวมข้อมูล ขอหนังสือจากศูนย์วัฒนธรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนของสถานศึกษารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย โดยผู้ดำเนินการแจกและรวบรวมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ กรณีที่ได้แบบสอบถามคืนไม่ครบผู้วิจัย

เดินทางไปขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืน 276 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืน นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนน แต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทางคอมพิวเตอร์ ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation) สหสัมพันธ์และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบหลายขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สามารถสรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาดังนี้

1. ระดับของพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด เรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการบูรณาการความรู้ให้สอดคล้องกับการปลูกคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ โดยมีการวิเคราะห์ให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายครูในการประเมินผลโครงการวิชาการของสถานศึกษา รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายครูในการประเมินผลวิชาการของนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และกำหนดระเบียบหลักฐาน แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลตามสภาพจริงและการเทียบโอนความรู้

1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการวิเคราะห์ วิจัยการจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสร้างเครือข่ายวิชาการ กับองค์กรหรือหน่วยงานอื่น

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรอื่นในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้มีการสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

1.7 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินผลการจัดระบบการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศการแนะนำช่วยเหลือ ส่งเสริมครูให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดระบบนิเทศการศึกษา

1.8 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย

3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการพัฒนาตามระบบการประกันคุณภาพ รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาจัดการดำเนินการพัฒนาตามแผนประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่นและรับรอง มาตรฐานการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดในการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับดีมาก เรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วย ตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่า

2.1 มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับดีมากทุกข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก พบว่า สามารถจำแนกประเภท ข้อมูลเปรียบเทียบและความคิดรวบยอด รองลงมา สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักข้อดี-ข้อเสีย ความถูก-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธีและปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างสันติ และมีความถูกต้องเหมาะสม และมีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถ คาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้

2.2 มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยรวมอยู่ใน ระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับดีมากและดี เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานและพื้นฐานอาชีพ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานและ พื้นฐานอาชีพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐานขั้นต่ำ รองลงมา มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ

2.3 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับดีมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุ-ผล รองลงมา สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้ อย่างถูกต้องด้วยตนเอง และรักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุดแหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและ นอกสถานศึกษา

2.4 มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต โดยรวมอยู่ในระดับดีมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับดีมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต รองลงมา ขยันอดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง และสามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบให้ความร่วมมือยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนและ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .422 ถึง .565 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้าน โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ระดับปานกลาง

4. ภาพรวมสามารถพยากรณ์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาจากพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนเป็นตัวแปรที่ดีที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของ 2 ด้าน มีค่าเท่ากับ .593 และสามารถพยากรณ์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 35.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อนำค่าสถิติตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดมาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ในสมการคะแนนดิบ ดังนี้ $\hat{Y} = 1.348 + .238 (X_2) + .194 (X_3)$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 สามารถอภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ระดับของพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาเพราะเป็นกระบวนการที่มีระบบความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การ ซึ่งเปรียบเสมือนสมอง แขน ขา และพลังกำลังของผู้บริหาร ที่ผู้บริหารทุกวงการจะต้องใช้เป็นวิถีทางไปสู่ ความสำเร็จในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 มีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีอำนาจบริหารอย่างอิสระขณะเดียวกันก็รับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเองอย่างเต็มที่ สามารถจัดการศึกษาได้ตามบทบาท ภารกิจ ขนาดของสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาทั้งยังทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานให้บรรลุตามภารกิจหน้าที่ และจุดมุ่งหมายของหน่วยงาน ทำให้สามารถดำเนินการได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้บริหารมีลักษณะของการผู้นำที่ดีมีการวางแผนงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง มีการควบคุมกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สอดคล้องกับกฤษฎณา โอภาสวัฒนา (ม.ป.ป. อ้างถึงใน อัมภา บุญช่วย, 2537, หน้า 64) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการวางแผนงานวิชาการ ดังนี้ ตั้งแต่มีกระบวนการวางแผน นำสู่การปฏิบัติ นิเทศติดตามประเมินผล จนกระทั่งนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จากผลการวิจัยของผู้วิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของประทวน พรหมจ้อย (2548, หน้า 82-84) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องงานวิจัยของบังอร กาญจนพันธุ์ (2554, บทคัดย่อ) เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในอำเภอกระบุรี เขตพื้นที่การศึกษาพังงา พบว่า การบริหาร

งานวิชาการของโรงเรียนในอำเภอกระบุรี เขตพื้นที่การศึกษาพังงา ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเรียงด้านตามลำดับ พบว่า ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปรางค์บุรี เขต 2 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า มาตรฐานการศึกษา เป็นเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ทุกรูปแบบ ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือกำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาในช่วงเวลาที่เหมาะสม และใช้เป็นเครื่องมือในการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาการศึกษาโดยรวม ซึ่งทุกหน่วยงานต้นสังกัดมุ่งมั่นที่จะพัฒนาโรงเรียนทุกแห่งให้มีคุณภาพใกล้เคียงกันให้มากที่สุด โดยอาศัยข้อกำหนดต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรฐานการศึกษาแต่ละด้านเป็นทิศทางในการดำเนินจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรขั้นพื้นฐาน รวมถึงความคาดหวังของสังคม สถานศึกษาที่สามารถสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีศักยภาพในการให้ความร่วมมือเพื่อสร้างสรรค์สังคมไทยให้มีคุณภาพและมีการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้จะต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพสามารถสร้างปัจจัยเกื้อหนุนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องและเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลไปถึงคุณภาพของผู้เรียนด้วย ดังนั้นเมื่อครูตระหนักถึงการพัฒนาทางด้านการเรียนรู้ย่อมส่งผลไปถึงคุณภาพของผู้เรียนด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับสิง โต แก้วกัลยา (2541) ศึกษาวิจัยเรื่อง การตรวจสอบผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ประถมศึกษา แห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินภายนอกโดยภาพรวม อยู่ในระดับคุณภาพที่น่าพอใจขั้นสูง โรงเรียนที่ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและการจัดการเรียนการสอนได้จัดการเรียนรู้และทำงานร่วมกันโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม บุคลากรในโรงเรียนเห็นว่า การให้ความสำคัญและการร่วมมือกันอย่างจริงจังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จอย่างมีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2555 - 2558 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปรางค์บุรี เขต 2 ได้สรุปถึงผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระหลัก เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และจากการดำเนินการจัดอบรม/ พัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทำให้ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตัวบ่งชี้มาตรฐานที่ 5 ได้ ระดับ 3 ขึ้นไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปรางค์บุรี เขต 2, 2555, หน้า 18-20)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 พบว่าผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .422 ถึง .565 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้านโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งชี้วัดคุณภาพ ผู้เรียนในสถานศึกษาซึ่งจุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้มีจริยธรรมและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการนับว่ามีความสำคัญกว่างานด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษา พิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัด โปรแกรมการศึกษาและจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา สอดคล้องกับไกรเลิศ โพธิ์นอก (ม.ป.ป. อ้างถึงใน กุลทรี พิภุณณ, 2551, หน้า 111) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาเป็นงานสำคัญยิ่งเพราะงานวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญาความนึกคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีคุณค่าในสังคม การบริหารงานวิชาการจะดีหรือไม่ดีขึ้น อยู่อยู่กับผู้บริหารและครู ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลทรี พิภุณณ (2551) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยรวมส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรัช หงส์เทียบ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามมาตรฐานการศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่ามาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 6 มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยของผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ว่าพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทุกด้านนำไปสู่ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาได้ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ในการพัฒนา

ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ และดำเนินการอย่างยั่งยืนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความตระหนัก รับรู้และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบมีคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายและดำเนินกิจกรรม/ โครงการที่ใช้ผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอกหรือผลการวิจัยที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาเอง ตลอดจนใช้ผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงงานเป็นระยะจะช่วยให้งานบรรลุผลได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดกับผู้เรียนก็จะเป็นที่พึงพอใจกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับช่วงต่อจากสถานศึกษาด้วยการดำเนินงานที่ทุกคนมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกัน เช่นนี้ ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่แท้จริงและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตในการทำงานของทุกคนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยึดคุณภาพผู้เรียนฝังแน่นอยู่ในจิตใจตลอดเวลา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของยังยงค์ สูงงาม (2545) เรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเจ้าหมื่น จังหวัดลำปาง ที่เสนอแนะว่าด้านผลผลิตควรเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การมีความฉลาดทางอารมณ์ พัฒนาการทางด้านสมองมุ่งให้เกิดทักษะกระบวนการคิด สอดคล้องกับที่สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน โดยมีอุดมการณ์และยึดหลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิตส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน และชาญฉลาด และมีความเป็นประชาธิปไตย จัดการศึกษาเพื่อความ เป็นไทยให้ความรัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับ การประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีลักษณะนิสัยทัศนคติ ที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมไทย และสังคมโลก และยังมีงานวิจัย ของวิรุฬ แสงงาม (ม.ป.ป. อ้างถึงใน จารุณี พันธุ์ศรี, 2546, หน้า 79) ศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพ เพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ปัจจัย เกี่ยวกับนักเรียน ผลสรุปการปฏิบัติงานจากการศึกษาวิจัย ยังพบว่า มีพฤติกรรมการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด อีกตัวหนึ่งที่สามารถพยากรณ์ผลการ

ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 คือ การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนแสดงให้เห็นพัฒนาการ ความก้าวหน้าความสำเร็จของผู้เรียน ความสำเร็จของครูผู้สอน ซึ่งจะนำไปสู่การช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู และการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545 ข, หน้า 3) กำหนดหลักการวัดและประเมินผลการเรียนไว้ เป็นข้อมูลให้ครูใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้บริหารนำไปใช้ตัดสินใจในการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สอดคล้องกับเสรี ชัดแจ้ง (2544, หน้า 15-16) กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดผลและประเมินผล พอสรุป ช่วยให้สำรวจความต้องการด้านการศึกษาของแต่ละบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนยิ่งขึ้น ช่วยตรวจสอบประสิทธิผลของวิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน โครงการ และอุปกรณ์การเรียนการสอนว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ช่วยให้สารสนเทศแก่ผู้บริหาร เพื่อนำไปใช้จัดทรัพยากร วัสดุครุภัณฑ์ของและยังช่วยให้สารสนเทศแก่ผู้บริหาร เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจเรื่องการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนให้ดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการเกี่ยวกับระบบโครงสร้างองค์กร การกำหนดเกณฑ์การประเมินและวัดตัวชี้ การวางแผนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ดำเนินการพัฒนาด้านแผน การประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่นและหน่วยงานอื่นและรับรองมาตรฐานการศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการเกี่ยวกับการกำหนดระเบียบ หลักฐานแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล การจัดระบบการเก็บข้อมูล การดำเนินการวัดผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง การเทียบโอนความรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้แม้ว่าจะได้ตรวจสอบค้นคว้างานวิจัยมาพอสมควร แต่ก็พบว่ามีความผิดพลาดที่สามารถทำนายผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ได้เพียง 2 ตัว ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ร้อยละ 35.10 ดังนั้น
ในงานวิจัยต่อไปควรเพิ่มตัวแปรทำนองอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบตัวแปรที่สามารถทำนายผลการ
ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ปัญหา สาเหตุและแนวทางการพัฒนาผลการประเมินคุณภาพ
ภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University